

Szeged bolygói

...mely az ősi föld
szellére csak és várja az időt,
amikor saját portáján úr leszen,
mikor az élet neki is terem.

Igy vallott Juhász Gyula. Mert a Tisza-parti csendes Tápét, az örökös szegénység kisembereit ő is szerette. Sokan megfordultak erre, s megörökítették, hírnévvel ajándékozták a vidéket.

Öreg nótafák

A nagy árvízről, amely Tápét is elpusztította, Mikszáth Kálmán szemtanúként írt, Ady Endre Pusztaszeren című cikkében emlékezik meg a falubeliekről. Kodály Zoltán első népdalgyűjtő útján ellátogatott ide, meglehet Bartók Béla is, aki Nyilasy Sándor tápéi festőművész társaságában nyaralt és gyűjtött a tájon. Ezt a világot örökölte meg Szőri József és Heller Ödön művésze is. Móra Ferenc, Tömörkény István sokat járt Tápén, s írt róla, Mórincz Zsigmond pedig 1940 júniusában fordult itt meg. A tragikus sorú Radnóti Miklós Tápé, öreg este című versében emlékezik.

A föld pedig kőkorszak-beli, bronzkori leletekkel vallott. E táj az Árpád-kor legelején királyi birtok volt, s az értékes halászhelyet Álmos herceg ajándékozta a dömösi prépostságnak. Két foglalkozás: a halászat, a halsozás, valamint a gyékényszövés már a történelem előtti időkben virágzott a Tisza és Maros szögében. Mostanára két öreg halászt: Lele Antalt és Cs. Nagy Istvánt tartja el a víz. A gyékényszövés viszont virul.

A nóták, a balladák, a szólások könnyen megszülettek, s ma is élnek. Öreg nótafák ápolják, mint Bicsai Mihály, jóhírű műkedvelő együttesek, citerások, táncosok, énekesek. Ilyeneket dalolnak, citeráznak: Összefolyik a Kis-maros a Tiszával, Kistápai lány, A tápai bíróknak, A tápai malomban. Még azt mondják Kistápeba stb. Ilyeneket mondanak: Szeged csak öccse Tápénak, Szeged csak azért híres, mert Tápéval határos, Szeged tán kicsinyli magát, hát idecsatolják megint Tápéhoz. Szóval, nagyokat mondanak. Pedig a falut jóformán Szeged tartja el.

Hűséges falusiak

Sohasem vándoroltak el. Pusztított a víz, leégett a padas, tatárok, törökök sa-vargatták, pereskedtek erre, adományozgatták, a falubeliek kitartottak. A kenyértért is, a gyökényért a víz mentén jártak el. A lányok legényhez ritkán mentek eljehhez. A földkeblől élt a lakosság 90 százaléka; keservesen, de megélt. Most viszont csupán 38 százalék él földművelésből.

A dohányosok önvédelme

A dohányosok, mint számtalan statisztikából kiderül, jobban ki vannak téve a tüdőrák veszélyének, mint a nem dohányzók. Lehetséges azonban, hogy némelyikük természetes védekezést fejleszt ki a veszéllyel szemben. Legalábbis erre következtethetünk egy különös felfedezés alapján, amely a New York állambeli Tucka-hoeban működő Wellcome kutatólaboratórium tudós kutatóportjának nevéhez fűződik.

A tudósok megvizsgálták

dohányosok testszövetét, s kimutattak benne egy enzimmet, a hidroxiláz benzopirént, amelyet nem dohányosok szövetében nem találunk meg. Ennek az enzimnek egyik sajátossága, hogy szétbontja a benzopirént. Márpedig a benzopirén, amely a cigaretta egyik égesterméke, köztudomásúlag rákkeltő hatású. Ebből a tudósok arra következtetnek, hogy a dohányosok szervezete védekezésül talán egy olyan enzimet állít elő, amely alkalmas a veszedelemes égestermék szétbontására.

5. Tápé

mákban, az építőiparban, a konzervgyárban, a textilművekben, a húspari vállalatnál, a kereskedelemben találkozzunk velük. Ma már nincs különbség az iparban, vagy a mezőgazdaságban dolgozók életszínvonalára közt. A szövetkezet erősödött, egyre több fiatal foglalkoztat. Török Jenő, aki szintén ott dolgozik, ezt mondja:

— Mi, fiatalok, úgy élünk, mint a városiak. Magunknak tekintjük Szegedet és szülőhelyünket, Tápét is. A mezőgazdaság utolérte az ipart, jól megélünk belőle.

Szórakozni, vásárolni ugyancsak bejárnak. Jó a közlekedés. Szeged is számít rájuk. Nincs éles határ, a jövőben az építkezésekkel még közelebb kerülnek a többszintes házak lakói. Most terem a föld. Nincs már erre a babonáknak, ráolvasásoknak, kevesebb, jóval kevesebb a tüdőbetegek száma. S az idő múlásával a régi nóták új színt nyernek. Igaz, hol vannak már a citerás házbálák, háttérbe szorultak a népi hangszerek is.

Hangulatát, hagyományait azért még őrzi a falu, Tápé mindig elválaszthatatlan volt a várostól. Hiszen Szeged nótafája.

Sz. Lukács Imre

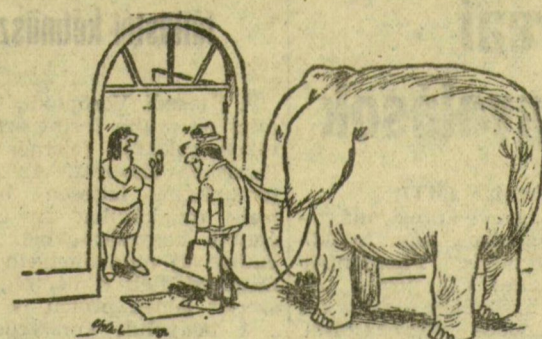
Cipők

— futószalagról

Usszurijszkban, a Szovjet Távol-Keleten új cipőgyár épült. A 19 automatizált termelőszalagról álló gyár évi kapacitása 3,5 millió pár lábbeli lesz.

A gyár berendezésének egy része importból származik. Ez lesz a Szovjetunió egyik legnagyobb cipőgyára.

Házaló

Lesz-e elegendő anyag az építkezésekhez?

Csongrád megyében — Szegedet is beleértve — tavaly 443 családi ház épült magánérből, az Országos Takarékpénztártól kapott kölcsönrel 1222, állami költségvetésből pedig 737 lakás. A lakosság építőanyag-ellátásával a TÚZEP foglalkozik, s 1967-ben gyakran volt panasza amiatt, hogy egyes építési anyagokhoz nem a kívánt időben, nem elegendő mennyiségben lehetett hozzájutni.

Az idén az eddigi jelentke-zésekből arra lehet számítani, hogy a lakosság építkezési kedve még fokozottabb, ezért nem közömbös, javul-e a múlt évekhez képest az anyagellátás. A szegedi TÚZEP igazgatójához, Fabula Jánoshoz fordultunk tájékoztatásért, akitől azt az információt kaptuk, hogy 1967-hez viszonyítva mintegy 15 százalékkal több építőanyagra lehet számítani. Elmondotta, hogy lakos-

sági felhasználás céljára 60 millió téglát, 6 millió cserepet, 15 ezer tonna cementet, több mint 15 ezer tonna szentet, mintegy 200 ezer folyóméter vasbeton gerendát, 5 ezer köbméter fenyőfűrész-árut, s 25 ezer ajtó-ablakot hoznak forgalomba. Ezekon kívül az építkezésekhez szükséges, kő, kavics, homok, szigetelőlemez, nád, csempe, cserékkályha, faredőny folyamatosan beszerezése biztosított.

A korai jó időjárás lehetővé tenné az építkezések megkezdését, s máris probléma mutatkozik a téglaelállításban. A tájékoztatás szerint ennek oka, hogy a téglagyártása időszakos, a Csongrád és a Békés megyei téglagyárak — amelyekből a szegedi TÚZEP szükségletének nagy részét kapja — csak április második felében kezdenek nagyobb kapacitással termelni. Eppen ezért ésszerű lenne, ha a TÚZEP más beszerzési forrásoknak is utána nézne. Erre nézve a vállalat igazgatója ígéretet tett.

Az igények kielégítése és a választék bővítése céljából a Szovjetunióból cementet, fedéllemez, hullámpalát, az NDK-ból, Csehszlovákiából és Romániából ajtókat, ablakokat, falburkoló csempét, padlószőnyeganyagot, Lengyelországból fedéllemez, Bulgáriából parkettot igyekeznek beszerezni. Ezekre az importanyagokra már az első félévi szerződéseket megkötötték.

Jobban járnak azok az építők, akik a korábbi évek gyakorlatának megfelelően anyagbiztosítási szerződést kötnek az anyagtelepekkel, mert így a folyamatos, kiszámítható nagyobb a garancia. Sokan azért tartózkodnak ettől, mert nincsenek tisztában az építőanyagok árváltozásaival. Tudnivaló pedig, hogy a kis-lakások összes építőanyag-költsége az idén sem több, mint az előző években volt. Ugyanis a cement fogyasztói ára (vasúti fuvart is számítva) 30, a fedéllemez ára 36, a tetőszerkezeti faanyagok ára 4–5, az ablakok, ajtók ára 15 százalékkal alacsonyabb, mint volt. Lényeges, 25 százalékos áremelkedés csupán a falazóanyagoknál van. Ezt viszont kiegyenlíti az előbb felsorolt anyagok árcsökkenése.

A hagyományos építési cikkek mellett a TÚZEP-nél be lehet szerezni előre gyártott elemekből könnyen összerakható garázsokat, víkendházakat, műanyag csempét és színes redőnyt, több-színű poliszter hullámlémezt, vaskaput, pozdorjapokat és egyéb cikkeket. A tájékoztatás alapján minden remény megvan arra, hogy 1968-ban kevesebb gondal építhet a lakosság, a szegediek is, akik a megye részére biztosított anyagoknak körülbelül egynegyedét használhatják fel.

K. J.

E-660-as NDK
**burgonyaszedő-
rakodó**
új állapotban
eladó

Szivárvány Mgtsz. Ruzsa
S. 144 332

Eltartás — ellenőrzéssel

Korábban meglehetősen sok probléma adódott az eltartási szerződésekkel kapcsolatban, és több visszajelzésre is fény derült. Mióta kormányhatározat intézkedik arról, hogy az illetékes tanácsok hivatalból kísérik figyelemmel az eltartási szerződések megkötését, s az abban foglaltak betartását — alapvetően megváltozott a helyzet. Az eltartottak élvezik a hatóságok maximális segítségét. A szóban forgó kormányhatározat végrehajtásával kapcsolatban vizsgálatot tartott a Csongrád megyei főügyészség: a többi között Szeged mindhárom kerületi tanácsánál, ugyanígy Balástyán, Mórhalmon, Tápén, Kisteleken, Zákányszéken és Algyón.

A tapasztalatok azt mutatják, hogy a tanácsok a régebben kötött eltartási szerződéseket felülvizsgálták, s az új szerződésekkel akként köttették meg, hogy a lakásügyi szabályokat senki ne játszassa ki. Ügyelnek általában arra, hogy a szerződésben az érdekelt felek közös akarata érvényesüljön. Szegeden és Csongrád megyében összesen 1439 eltartási szerződést tartanak nyilván, s ennek mintegy 60 százalékat vizsgálta felül a főügyészség. A régi szerződések felülvizsgálatával azt a tapasztalatot szűrték le, hogy több esetben megromlott a felek közötti viszony, s legtöbbször az eltartott nyújtott be fellebbezést a szerződés felbontására. Szegeden például a fellebbezések többségét azért nyújtották be, mert mint kiderült, a két fél nem lakott együtt. Ilyen formán a szerződés jóváhagyását mellőzni kellett, s ez ellen az eltartók nyújtottak be fellebbezést.

Olyan esetet is tapasztaltak, amikor ösztöndíjából élő orvostanhallgató vállalta el lakásért idős ember eltartását. A szerződést megelőzően a környezetvizsgálat nem tisztázta, hogy az orvostanhallgatónak van-e ösztöndíja és mennyi, s azon kívül milyen anyagi támogatást élvez a szüleitől: az eltartott gondozását, étellemezését teljesíteni tudja-e?

Kifejezetten lakásszerzésre összpontosult H. F.-né ügyekezete. Egy háromszobás összkomfortos lakásra kötött tartási szerződést. A nagy lakást megpróbálta volna két különálló lakásra elcserélni.

Nyilvánvaló, hogy az együtt-lakás, a gondozás, az ápolás nem valószínűsíthető volna meg. Erthető, hogy a tanács szervek mindkét fokon a szerződés jóváhagyását megtagadták és a keresetet a bíróság is elutasította. Megtagadták a jóváhagyást olyan esetben is, amikor az eltartott olyan lakással rendelkezett, amelyben a tartós együttélés nem volt biztosítható. Kuriózusnak hat egy másik példa, amikor az eltartott havi 960 forint nyugdíjat élvezett. Az öt eltartónak pedig havi 380 forint volt a nyugdíja. Jogosan merült fel a kérdés: ki tartja el a másikat?

Az eltartási és öröklési szerződések megszüntetésével kapcsolatos perekben az ítélkezések általában megfelelőek. Törvényességi óvással élt azonban az ügyészség abban az esetben, amikor egy idős asszony a lányának és a vejének 74 ezer forintért vásárolt házigaztalt, hogy azért majd eltartják. A fiatalok a szóban vállalt kötelezettséget később felrúgták. A bíróság bizonyítási eljárás nélkül életjáradék fizetésére kötelezte a fiatalokat, akik a tárgyaláson meg sem jelentek. Törvényességi óvásban az ügyészség arra hivatkozott, hogy a bíróság nem tisztázta az eljárás során: létrejött-e a felek között eltartási szerződés? Ennek figyelembe vétele nélkül alakította át a szerződést életjáradékká.

H. I.-né Szegeden albérlő volt, s közben a lakás bér-lője elhalt. Kérte a lakás ki-utalását, de azt nem kapta meg. Fellebbezés folytán keresetét a megyei bíróság elutasította, mert kétszoba-összkomfortos lakásról lévén szó, amely H. I.-né lakás-igényének mértékét meghaladja. Ezt a döntést törvényessértőnek találta a fő-ügyészség. A jogos lakásigényen felüli lakrészek használatáért H. I.-né lakbérpót-lék fizetésére kötelezhető, vagy lehetősége van a lakást elcserélni. Az ügyészség meg-állapította: a keresetet amiatt kellett volna elutasítani, mert megnyugtató módon nem állapítható meg, hogy H. I.-né valóban eltartója volt-e az elhalt bérlőnek.

Ahány ügy, annyi ember költődik egymáshoz. Erdel-keik azonosak, hogy vállalt kötelezettségüknek eleget tegyenek. A tanácsok mind jobban élnek a lehetőséggel, hogy az eltartási szerződések minden tekintetben megfeleljenek a jogszabályi rendelkezéseknek és ne érhes-sen senkit csalódás, de ne is legyen lehetőség arra, hogy valaki is megkeserítse az eltartásra szorult emberek öreg napjait.

L. F.

Egy helyen megkapja!

a Fővárosi Vas- és Edénybolt Vállalat
BORÁSZATI, SZÖLÉSZETI, KERTGAZDASÁGI
SZAKÜZLETÉBEN
(Budapest V., Tolbuhin krt. 12. (Telefon: 389-100.)

a gazdaságából hiányzó

BORÁSZATI CIKKEKET:

borászati vegyiárak, borkezelési eszközök, boroshordók, dézsák stb.

MEZŐGAZDASÁGI KISGÉPEKET:

különböző permeterzők és alkatrészek, szőlőprések, zúzó, terménydarálók és morzsolók stb.

KERTGAZDASÁGI SZERSZÁMOK:

ásók, kapák, metszőollók stb., bor- és víztömítőket, parafa és gumidugókat, továbbá vendéglátóipari cikkeket.

NYITVA: 8-16 h-ig. SZOMBATON: 8-13 h-ig.

A BOLT VIDEKRE UTÁNVÉTEL IS SZÁLLÍT.

3585/MIH.